

Tiá sinte iyi Pòlu í kòá inéi Kòrenti ñá

Í ce ñá fò

¹ Amui Pòlu, amu iyi Ilaaḍ í kpe si idòòbie ò je woo bei Jesu Kirisi. Amu do Sòsitèni kpaasi nwau ² à waa ce ñe fò, ñe inéi igbei Ilaaḍ ñá iyi ò wa ilu Kòrenti ñá. À waa ce ñe fò, ñe iyi Ilaaḍ í kpe ò je tee ñá, ñe iyi í cica í jile i maa ne anu akā do Jesu Kirisi ñá. À ce ñe fei fò hee do iné ñá iyi à wa ilé baa yooma fei, iné ñá iyi à waa tò do irii Lafèe nwa Jesu Kirisi, ññu iyi í je Lafèe awa fei. ³ Ilaaḍ baa nwa do Lafèe Jesu Kirisi a mu ñe didò do laakai ku sū.

Pòlu wa saabu Ilaaḍ na inéi Kòrenti ñá

⁴ Waati kāma fei ò ya n maa n saabu Ilaaḍi na iri ññe si na iyi í jò í mu ññe didòe na anu akā ññe iyi ò ce do Jesu Kirisi ñá. ⁵ Ntò ntò, anu akā ññe iyi ò ce do Jesu Kirisi ñá ññui í jò ò ba amua baa yooma fei ò jeò ilu amani ñá si idei Ilaaḍ ku fò do ku mà. ⁶ Idei Kirisi iyi à waazo ññeu ññui ò leekí si dim dim ñá hee ⁷ amuai Hundei Ilaaḍ baa akā kù gaizia ñe, ñe iyi ò waa degbe waati iyi Lafèe nwa Jesu Kirisi á faata wa. ⁸ Jesu Kirisi á jò i ya maa leekí dim dim ñá hee kòò ku ba i je hai ne taale ñá si ajò iyi á nyi wa má. ⁹ Ilaaḍ ilu naanei, ññu iyi í kpe ñe i ce anu akā ñá do Amae Jesu Kirisi Lafèe nwa.

Nje ku fèfè si igbei Jesu

¹⁰ Inɛ kpaasim ɲa, n̄ wa n tɔɔ ɲɛ do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, i ce kookaai i ya maa gbɔsi ɲɛ ɲa ku ba ɲɛ ku fɛɛfɛ ku maà ya wa si anini ɲɛ. I jò í nɛ anu akã dee dee ɲa, nɔ lasabu ɲɛ mɔ ku jɛ akã, do mii iyi í waa lele ɲa. ¹¹ Inɛ inem ɲa, n̄ wa n fɔ bɛɛbɛi si na iyi í jò inɛi nyaanzei Kolosee ɲa à sãm à ni ija í ya wa si anini ɲɛ. ¹² Mii iyi í jò n̄ wa n fɔ bɛɛbɛ wee. N̄ gbɔ à ni inɛ gɔ í ni ti Pɔlui ɲɲu í jɛ, inɛ ihɛ mɔ í ni ti Apoloi ɲɲu í jɛ, nɔ inɛ ihɔ mɔ í ni ti Sefaaí * ɲɲu í jɛ, nɔ inɛ mmu gɔ mɔ í ni ti Kirisii ɲɲu í jɛ. ¹³ Ì waa tamaa bɛi aa kpɛ Kirisi ikɔ bututu ɲai? Amu Pɔlu, amu sisi n̄ ku si j̄i na irii dulum du ɲɛ. Kù nɔ kù jɛ do irim nii à dasi ɲɛ inyi.

¹⁴ N̄ wa n saabu Ilaaɔ do iyi n kù dasi inɛ gɔ ɲɛ inyi, bii kù jɛ Kirisipu do Gayusi. ¹⁵ Bɛɛbɛ mɔi inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ni à dasi ɲɛ inyi do irim. ¹⁶ Amma ntɔi, n̄ dasi inɛi kpasɛi Setefani ɲa mɔ inyi. To, aɲa baasi n kù mà mà n̄ dasi inɛ gɔ inyi má. ¹⁷ N kù dasi inɛ nkɔ inyi si na iyi í jò kù jɛ na ɲɲui Kirisi í bɛm wa. Í bɛm wai n na n sisi laabaau jiidau. Laabaau jiidau, kù jɛ do gele didɔi n̄ wa n sisiɛ, ku ba ikui Kirisi si antai j̄i ku gaauu ku maà ce nfe.

Bisii amanɛ ɲa do ti Ilaaɔ iyi à waa cɔ bɛi idei sũmu

¹⁸ Ntɔ ntɔ, idei ikui Kirisi si antai j̄i ku gaau í yɛi bɛi ide hai nɛ yaase bi inɛ ɲa iyi à wa si kpãai nfe ku ce. Amma bi awa iyi à wa si kpãai faabau, gbugbãi Ilaaɔi. ¹⁹ Mii iyi kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ wee. Í ni, Ilaaɔ í ni,
An nya laakaii ilu laakai ɲa,
Nɔ n kpa bisii ilu bisii ɲa.

* **1:12** Sefaa ɲɲui à ya kpe Píɛ má.

²⁰ To, iwoi ilu bisii í wa mɔm. Iwoi woo kɔ inɛ ɲa si wooda í wa. Iwoi inɛ iyi inɛ ɲa à waa kpe woo mài andunyau í wa. Ilaaǎ í nyisi iyi bisii andunyau í yei bei idei sūmu.

²¹ Ntɔ ntɔ, inɛi andunya ɲa a kù yɔkɔ a kù mà Ilaaǎ do bisii aɲa taka ɲa. Ilaaǎ takaei í coo bɛɛbɛ. Amma si bisie mii iyi í sɔaa wee. Inɛ ɲa iyi à dasie naane à ba faaba na idei waaɔo iyi inɛ gɔ ɲa à waa cɔ bei idei sūmu. ²² Zuifu ɲa maamaakei à ya maa bee, nɔ Gɛɛki ɲa mɔ bisii à ya maa de. ²³ Amma awa, waaɔoi Kirisi iyi à kpakpa si antai jii ku gaauui à waa ce. Ideu bei í je bei kuta bi ku koose bi Zuifu ɲa nɔ í je ma bei idei sūmu bi dimi mmu ɲa. ²⁴ Amma bi inɛ ɲa iyi Ilaaǎ í kpe, baa bii à je Zuifu walakɔ dimi mmu ɲa, Kirisii í je gbugbāi Ilaaǎ do bisie. ²⁵ Kirisii í je gbugbāi Ilaaǎ do bisie bi tu ɲa domi idei Ilaaǎ iyi inɛ gɔ ɲa à waa cɔ bei idei sūmuu í re bisii amanɛ ɲa, nɔ icɛi Ilaaǎ iyi inɛ gɔ ɲa à waa ni kù nɛ gbugbāu í re gbugbāi amanɛ ɲa.

²⁶ Inɛ kpaasim ɲa, inɛ iyi Ilaaǎ í kpe, i cɔ bei ì ye ɲa. Kù je inɛ nkpɔ nɲei í je ilu bisii si kuyei amanɛ ɲa walakɔ ilu gbugbā walakɔ ilu bɛɛɛ. ²⁷ Amma Ilaaǎ í cica mii ɲa iyi inɛi andunya ɲa à waa cɔ bei hai nɛ yaase ɲa í dasiò ilu bisii ɲa anyɔ, nɔ í cica mɔngɔi andunya ɲa í dasiò ilu gbugbā ɲa anyɔ. ²⁸ Nɔ Ilaaǎ í cica taaka ɲa do inɛ ɲa iyi à ya maa donda, iyi a kù je ngɔgɔ si andunya í kayeò inɛ ɲa iyi à waa cɔ ara ɲa bei inɛ nla ɲa. ²⁹ Í ce bɛɛbei ku ba inɛ kāma ku maà yɔkɔ ku tɔɔ fufu si wajuɛ. ³⁰ Ilaaǎi í jɔ ì nɛ anu akā do Jesu Kirisi ɲa. Nɔ Kirisii í je bisii Ilaaǎ bi tu wa na saabui anu akā nwau iyi à ce do nɲu. Kirisii í nya wa hai si dulum du wa. Do saabuei à jɛò dee

dee nɔ à jèd inei Ilaaḏ ḡa. ³¹ Na nḡu, “ine iyi wa tɔɔ fufu ku tɔɔ na irii Lafɛɛ.” Bɛɛbei kukɔi idei Ilaaḏ í ni.

Waaɔo iyi Pɔlu í ce Kɔrenti wo

2

¹ Inɛ kpaasim ḡa, waati iyi n naa bi tu ḡe n kù sisi idei Ilaaḏ do bisi nla ḡɔ walakɔ do ḡeɛ didḏ ḡɔ. ² N kù nɔ n kù dasi idɔ n sisi ide mmu ḡɔ si anini nḡe bii kù jɛ idei Jesu Kirisi iyi à kpaɔpa si j̄i ku gaau. ³ Nɔ waati iyi n wa bi tu ḡeu, do ḡbugbã hai nei do njo do kuyaya nla nla. ⁴ Si idem do si waazom n kù dɛdɛ n lɛɛ ḡe do bisii amanɛ ḡa, amma ḡbugbãi Hundei Ilaaḏi n j̄ò í kãmia ḡe. ⁵ N̄ ce bɛɛbei ku ba naanɛ ku dasi nḡe ku maà leek̄i si bisii inɛ ḡa, bii kù jɛ si ḡbugbãi Ilaaḏ.

Idei bisii Ilaaḏ

⁶ Do nḡu fei, idei bisi ḡɔi à waa sisia inɛ ḡa iyi à j̄i si naanɛ ku dasi nḡa. Amma kù jɛ bisii andunyau ihɛ walakɔ bisii inɛ nla ḡau aḡa iyi à waa bɔ nfe ku ce. ⁷ Aawo, bisii asiii Ilaaḏ iyi í singaa amanɛ ḡai à waa waazo. Bisiu Ilaaḏ í ce sɔɔluei hai waati iyi kù taka andunya ku ba ka kpɛ amboeɛ do nḡu takɛ ajɔ. ⁸ Baa inɛ akãi ilu irii andunya ḡau ihɛ kù mà yaaseɛ, domi bii í jɛ à màai wo a kaa kpaɔpa Lafɛɛ si j̄i ku gaau, nḡu iyi í nɛ amboe fei. ⁹ Amma kukɔi idei Ilaaḏ í ni,

Iyi iju kù yɛ ajɔ kãma,

Nɔ it̄i kãma mɔ kù ḡbɔɔ,

Iyi kù nɔ kù lɔsi idɔi amanɛ,

Nḡui Ilaaḏ í cea inɛ ḡa iyi à buu sɔɔlue.

¹⁰ Nḡu bei Ilaaḏ í j̄ò Hundee í nyisi wa. Hundeeu í yɔkɔ í nyisi wai si na iyi í j̄ò í ya wuse fei ndee nɔ ku

mà hee do lasabui Ilaaã takæ iyi wa manji fei. ¹¹ Mà yooi í mà lasabui amanε bii kù jε hundei nηu takæ iyi í wa siε. Bεεβε mɔi inε gɔ kù mà lasabui Ilaaã bii kù jε Hundεε. ¹² Awa, kù jε lasabui andunyai à ba, amma Hundei Ilaaã ò ba, ku ba ka mà mii iyi Ilaaã í mu nwa si didõε. ¹³ Nɔ a kù waa tuse asiiu do ide iyi wa naa hai si lasabui amanε, bii kù jε hai bi Hundei Ilaaã. À ya tusea inε ηa mii ndii Hundei do ide iyi wa naa hai bi Hundeu*.

¹⁴ Inε ηa iyi a kù nε Hundei Ilaaã a kaa gba idei Hundei Ilaaã domi bei idei sũmui í yε bi tu ηa. A kaa yɔkɔ a gbɔ yaaseε domi do gbugbãi Hundei Ilaaã nηu akã ò ya wũa idei Hundeu. ¹⁵ Inε iyi í nε Hundei Ilaaã á yɔkɔ ku kiiti si mii fei, amma inε gɔ kù wεε iyi á yɔkɔ ku kiiti lafẽε. ¹⁶ Kukɔi idei Ilaaã wa fɔ í ni, yooi í mà lasabui Aã Lafẽε hee ku muaa bisi. Kù wεε. Amma awa à nε lasabu dimi akã do Kirisi.

3

Amaacei Ilaaã ηa

¹ Inε kpaasim ηa, n kù yɔkɔ n kù ba ηε ide ku fɔ bei ò ya n fɔ do inε ηa iyi à nε Hundei Ilaaã. Amma ò ba ηε ide ku fɔi bei inε ηa iyi à waa too si idɔɔbii ara, inε ηa iyi à yε bei ama kpɔtɔɔ ηa si kpãai Kirisi. ² Cio iyi ò kɔ ηε si í yei bei amɔi ò na ηε, kù jε ije kili, domi í kù to inε ηa iyi aa jε ije kili ηa. I kù to baa nsei ηa ³ si na iyi í jò ò waa too idɔɔbii ara titã ηa. Ntɔ ntɔ, igu do kakɔó í wa si anini nηε, nɔ iyi bε wa nyisi iyi ò waa too idɔɔbii ara nηei. Isεεnε nηε ηa mɔ í yei bei ti inei andunya ηa. ⁴ Bii inε gɔ nηε wa ni ti Pɔlui nηu

* **2:13** tia nwo gɔ ηa à ya ni “mii ndii Hundε, inε ηa iyi à nε Hundeu ò ya tusea.”

í jẹ, nò inẹ gọ mọ wa ni ti Apoloi nṣu í jẹ, inẹ mọ i kù tia inẹi andunya ṣa iyí à gbẹ ṣa.

⁵ Yooi í jẹ Apolo. M̀a yooi í jẹ Pọlu. Awa taka nwa mọ amaacei Ilaaṣ ṣai. Awa fei, ice iyí Lafẹe í dasi wai à waa ce, ku ba i dasi naane ṣa do saabui ice nwa. ⁶ Inẹ ì yei bei ikoi Ilaaṣ ṣa tengi bii à gbẹ idee. Amu ñ yei bei inẹ iyí wa gbẹ, Apolo mọ bei inẹ iyí wa f̄asi inyi, amma Ilaaṣi í j̀ wa la. ⁷ Na nṣu, inẹ iyí wa gbẹ do inẹ iyí wa f̄asi inyi a kù jẹ ngogọ, bii kù jẹ Ilaaṣ iyí í j̀ wa la. ⁸ Woo gbẹ do woo mua inyi aṣa fei ak̄ai, nọ aṣa fei aa ba riba ṣai si bei ice nṣa í to. ⁹ Ntọ ntọ awa à waa ce icei do Ilaaṣ aṣ, nọ inẹ ì yẹ ṣai bei ikoi Ilaaṣ.

Inẹi ì yẹ má ṣai bei ile iyí Ilaaṣ wa ma. ¹⁰ Amu mọ, na saabui didṣ iyí Ilaaṣ í ceem, amui ñ nyọ icui ileu bei woo ma iyí í nẹ laakai. Nsei inẹ mmu gọi wa ma si antae. Amma inẹ fei ku ce laakai si yaase bei wa ma si. ¹¹ Iyi í jẹ idei icui ileu, à nyọ t̄a nọ inẹ gọ kaa yók̄e ku nyọ mmue gọ má. Jesu Kirisii í nọ í jẹ icui ileu. ¹² Nọ inẹ ṣa iyí à waa ma si antaeu, ti inẹ gọ ṣa í yei bei à waa ma do wura walakọ do isọ jiida walakọ do dimii kuta ku daana gọ ṣa *. Ti inẹ gọ ṣa mọ í yei bei à waa ma do j̄li walakọ do taka walakọ do f̄of̄o. ¹³ Amma si aṣi kiitiu Ilaaṣ á j̀ icei inẹ fei ku fita gbugb̄aa. Aṣo nṣu bei á dasi icei inẹ fei si ina nọ inauí á nyisi bei icei inẹ fei í yẹ. ¹⁴ Inẹ iyí kumae kù jo á ba riba. ¹⁵ Amma inẹ iyí icee í jo nṣui á yẹ muse. Nṣu takae á ba faaba, amma á yẹ bei inẹ iyí í c̄a ina í fitaò.

* **3:12** dimii kuta ku daana gọ ṣa dimii kuta ṣa iyí à waa f̄aau ih̄e à ya taai fia nkpọ nkpọ. Nṣui à ya ceò lẹlẹawọ do saba gọ ṣa.

16 I kù mà ña iyi ññei ì jẹ bi ku wai Ilaaḽ? I kù mà ña iyi Hundee í wa si ññei? 17 Na ññu, bii inẹ gọ í beje bi ku wai Ilaaḽ, Ilaaḽ mọ á beje lafḗe. Á ce beebeyi si na iyi í jò bi ku wae í má, ññei ì nọ ì jẹ bi ku wau.

18 Inẹ gọ ku maà lẹlẹ araẹ. Inẹ gọ ññe iyi í tamaa ññu í nẹ bisi si andunyau ihḗ ku jò ku jẹ ñnyei ku ba ku yókọ ku jẹ ilu bisi ntọ ntọ. 19 Í sía ku ce beebeyi domi bisii andunya í yei bei ideyi sũmu si kuyei Ilaaḽ. Kukọi ideyi Ilaaḽ takae í ni, Ilaaḽ í ya mu ilu bisi ñai do ideyi bisi laalọi aña taka ñña. 20 Kukọi ideyi Ilaaḽ í ni má, Aḽ Lafḗe í mà iyi lasabui ilu bisi ña ngbei. 21 Mii fei tu ñei. Na ññu, inẹ gọ ku maà tọ fufu na amanẹ. 22 Hai Pọlu do Apolo do Piẹe do andunya do kuwẹe do iku do iyi í wẹe ñnyi do iyi wa naa ala, fei ndeẹ tu ñei. 23 Inẹ mọ ti Kirisii, Kirisi mọ í jẹ ti Ilaaḽ.

4

Woo bei Kirisi ña

1 Í sía i doo wa bei woo ce icei Kirisi ña iyi Ilaaḽ í so ideyi asiie í daa si awọ. 2 Inẹ ña iyi à nọ à da ñña mii ñau si awọ í sía a jẹ ilu naane ña. 3 Si kuyem kù jẹem taale bii ì waa kiitiim ña, walakọ bii à waa kiitiim si wajui amanẹ ña. Baa amu takam, n ci ya kiiti aram. 4 Do ntọ, idọm kù waa ye taalem, amma kù jẹ iyi bei wa nyisi iyi ñ jẹ dee dee do ntọ. Lafḗei á kiitiim. 5 Na ññu, i maà kiiti inẹ kãma hai waati iyi Ilaaḽ í jileu kù to. I degbe ajọ iyi Lafḗe á nyi wa. Mii iyi wa manji si ilu kuku fei ññui á jò ku fita bantuma, nọ ku jò a mà lasabui idọi amanẹ ña. Waati beebeyi, inẹ fei á gbọ saabu iyi í jẹ tẹe hai bi Ilaaḽ.

6 Inẹ kpaaasim ña, ñ so ideyi amu do Apolou ihḗi ku ba n na ñe ikọ. Ñ bi yaase nwa ku nyisi ñe bei aa ce

i leekĩ si kukɔi ideĩ Ilaaḍ ña. Ine kãma ññe ku maḍ tɔḍò ine akã fufu nɔ ku jò ine ihḍ. ⁷ Ì tamaa ì tia ine gɔ ñai? Mii ì ñe ña iyi Ilaaḍ kù mu ññe. Mà ì kù mà ña iyi ññui í mu ññe fei ndeε. To, na mii í ce ì waa tɔḍ fufu ña bei ine ña iyi à ba do ara ña.

⁸ Ì waa ce bei ine ña iyi à ñe mii iyi à bi fei tã ña, bei ine ña iyi à je ilu amani tã. Ì waa ce má bei ine ña iyi à je bomma nɔ awa a kù wa si. Á sĩa bii ì je bomma do ntɔ ña awae ña fei ka buba si bommau ajɔ. ⁹ Amma si kuyem, Ilaaḍ í jile awa woo be ñauĩ bei ineĩ anyi ña. À je bei ine ña iyi à ye taale ñña ku ba a kpa ña *. Í jò à je dḵanyĩ ña si wajui ine baa yooma fei, hai amaleka ña hee do amanε ña fei. ¹⁰ Awa à waa cɔ wa bei sũmu ña na irii Kirisi, amma ññe ì waa cɔ ara ññe ilu bisi ña na anu akã ññe do Kirisi. Awa a kù ñe gbugbã, amma ññe ì waa cɔ ara ññe bei ilu gbugbã ña. Ññe ì je ilu beεε ña amma awa à je hai ñe beεε ña. ¹¹ Hee í koo í toḍ waatiu ihẽ ari wa kpa wai, nɔ agbε wa kpa wa. Jĩne ku dasi wa gaizia wa, à ya maa cã wa, a kù ñe bi ku wa dee dee má. ¹² Nɔ do gbεejii à ya ka maa ceò ice iyi aa ka baḍ mii ku je. Bii à waa bu wa, à ya ka maa wee ññai. Bii à waa kpã wa iju, à ya ka maa temuai. ¹³ Baa bii à waa má wa ide, à ya ka jei do ide didḵ. Hee nsei à ya maa cɔ wai bei gaawɔi caka do bei iri ankitã.

¹⁴ Kù je ñ wa n kɔ iyi ihẽ ku ba n dasi ñe anyɔ. Amma ñ wa n fɔ si ñe ideĩ bei amam ña iyi ñ bi ku ba i ce laakai ña. ¹⁵ Baa bii woo kəsi cio ññe ña si

* **4:9** À je bei ine ña iyi à ye taale ñña ku ba a kpa ña Si dḵone ñña bii à ye taaleĩ ine gɔ à waa bi a kpaà à bḵde bantuma bii à ya ce kuceii nɔ à leekĩ aninii bantumau ññu do muusu nla a ja. Nɔ ine ña à ya koo a leekĩ a maa cɔ.

kpãai Kirisi a kù nɛ jia, do nɔɔ fei baa akãi ì nɛ ɲa. Ntɔ ntɔ amui ñ jɛ baa nɛ si kpãai Jesu Kirisi si na iyi í jò amui ñ sisi nɛ laabaau jüida. ¹⁶ Na nɔɔ, ñ wa n tɔɔ ɲɛ i ya too si kucem ɲa. ¹⁷ Nɔi í jò ñ bɛ si ɲɛ Timotee wa, nɔɔ iyi í jɛ amam si kpãai Lafɛɛ. Í jɛ ilu naanɛ nɔ ñ buu jüida. Nɔui á ye ɲɛ gigi bei isɛɛnɛm í ye si kpãai Kirisi si bei ñ wa n kɔ inɛ ɲa si bii fei si igbei inɛi Jesu ɲa fei.

¹⁸ Wee nsei inɛ gɔ ɲa à waa tamaa bei n kaa n nyi wa bɛ mái, ɲɔi í jò à waa so ara ɲɲa lele. ¹⁹ Amma bii í jɛ ti idɔɔbii Lafɛɛi, bii í ce ajɔ minji an naa bi tu ɲɛ. Nɔ inɛ ɲa iyi à waa so ara ɲɲa lele, kù jɛ ide ku fɔ ɲɲa nɔɔ akãi an mà ajɔ nɔɔ, an mà mii iyi aa yɔkɔ a ce má. ²⁰ Ntɔ ntɔ, aa ka mà iyi inɛ gɔ í jɛsi Ilaaɔ ku jɛ ilaaluei bii à ye gbugbãi Ilaaɔ wa ce icɛ siɛ, kù jɛ si ide ku fɔɛ. ²¹ Yoomai ñ bi ɲa. N naa si ɲɛ do golo? Mà do kubi do daa didɔ.

5

Inɛi igbei Jesu gɔ í ce sakara

¹ À waa gbɔ bii fei à ni inɛ akã nɛ gɔ wa ce sakara iyi baa hai dasi Jesu naanɛ ɲa a kaa yɔkɔ a coo. À ni inɛ akã nɛ í ya maa sũɔ aboi baaɛ *. ² Nɔ do nɔɔ fei ì waa tɔɔ fufu ɲa. Á sɛai wo i nɛ inɔ ku fɔ ɲa, nɔ i nya lafɛɛ hai inɔ nɛ. ³ Amu, baa do iyi n kù wa bi tu ɲɛ do ara, lasabum í wa bɛ. Na nɔɔ, inɛ iyi í ce kurarau bɛ, ñ ye taalei lafɛɛ tã do yaase bei an ye taaleɛ bii ñ wa bɛ. ⁴ Ñ wa n sɔ ɲɛi i ceaa kutɔtɔɔ nɔ lasabum á wa bi tu ɲɛ nɔ gbugbãi Lafɛɛ nwa Jesu á wɛɛ do inɛ. Ñ wa n tɔɔ ɲɛ do irii Jesu, ⁵ i so inɛɛu i daa Seetam

* **5:1** aboi baaɛ kù jɛ iye à bíɛi Pɔlu wa fãa, abo mmu gɔ iyi baaɛ í soi.

si awɔ, ku kpāa iju ku ba hundee ku ba faaba si ajoy Lafɛe Jesu.

⁶ Dimii fufu ku tɔɔ nɛu kù sɪa. I kù mà ɲa, lefee keekei í ya dede iyafui pɛe fei? ⁷ Ntɔ ntɔ, à kpa Kirisi tã, nɲu iyi í je bei angudãi jingau iku ku kua nwa. Na nɲu, í sɪa nsei i nya lefee nwo hai si kuwɛɛ nɲe ku ba i ye bei pɛe titɔ iyi kù ne lefee, si bei i ye tã ɲa. ⁸ Debei, ka maà je jingauu do laalɔ do inɔ sãmi iyi í ye bei lefee nwo, amma ka jɔɔ do pɛe hai ne lefee. Pɛe hai ne lefeeui í je ntɔ do idɔ ku má.

⁹ Si tia iyi ñ tako ñ ce nɲe wo ñ ni i maà tɔtɔ do woo ce sakara ɲa. ¹⁰ Amma bii ñ ni i maà tɔtɔ do woo ce sakara ɲa wala do ilu bine ɲa do ile ɲa do woo tɔɔ iwɛ ɲa, kù je hai dasi Jesu naane ɲai ñ wa n fãa, domi bii beɛbei tilasii i fita hai si andunya ɲa. ¹¹ Ñ ni i maà tɔtɔ do inɛ iyi wa kpe arae woo dasi Jesu naane nɔ wa ce sakara, wala bine, wala iwɛ ku tɔɔ, wala inɛ ku bu, wala atɛ ku mɔ, wala inɛ ku taki. Nɔ inɛdɔ inɛ dimi beɛbe ɲa i maà ya tɔtɔ i je ɲa mɔm.

¹²⁻¹³ Amu n kù ne kpāa n kiiti hai dasi Jesu naane ɲa. Ilaaɔi á kiiti ɲa. Amma í sɪa i kiiti inɛi igbe nɲe ɲa. Debei, i “nya inɛ laalɔ hai si anini nɲe” si bei kukai idei Ilaaɔ wa fɔ.

6

I maà ya kpe nje kiiti bi inɛi andunya ɲa

¹ Bii kpaasi woo dasi naane gɔ í ce nɲe kurara, beirei aa ce i dale inɛi igbe nɲe ɲa nɔ i kpoo kiiti bi hai dasi naane ɲa. ² I kù mà ɲa iyi woo dasi naane ɲai aa na a kiiti inɛi andunya ɲa? Nɔ bii inɛi aa kiiti inɛi andunya ɲa, debei i kaa yɔkɔ i kiiti baa ide keeke ɲa? ³ I kù mà ɲa iyi awai aa ka kiiti amaleka

ηαυ? Aa na i fə ideì andunyau ihē má? ⁴ Na ηηυ, bii kpaasie í ceε kurara, kù s̄ia i jò hai dasi Jesu naane gə ku kiiti ηηε, ηηυ iyi kù ne baa gə si igbei Jesu. ⁵ Ñ kə ηηε iyi ihē wai anyə ku ba ku mu ηε. Ntə ntə, ine gə kù wa si anini ηηε iyi bisie í to ku kiiti kpaasie ηai? ⁶ Na mii í ce ì waa kpe nje kiiti bi hai dasi Jesu naane ηa.

⁷ Bii ide gə í wa si anini ηηε, wa nyisi məngə ηηei mam mam. Na mii í ce i ci ya yəkə i te idə ηa bii à rara ηηε. Na mii í ce i ci ya je a takii ηε. ⁸ Amma ηηε taka ηηei ì ya maa raraa ine gə ηa, kpaasi woo dasi Jesu naane ηa məm nii ì ya maa takii ηa. ⁹ Inε, i kù mà ηa iyi woo ce laalə ηa a kaa ba tubu si bommai Ilaaḏ? I maà jò a dī iju ηηε. Woo ce adēi abo yaamə do woo təw iwē ηa do woo ce sakara ηa do ine ηa iyi à waa sūð inεməkə kpaasi ηa ¹⁰ do ile ηa do ilu bine ηa do woo mə atē ηa do woo yaako ine ηa do woo je ine takii ηa a kaa ba tubu si anundya titḏi Ilaaḏ. ¹¹ Bεεbei ine gə ηηε ηa à ye wo. Amma à wè ηε, nə à jò ì má ηa, nə ì je dee dee ηa na saabui irii Lafēε Jesu Kirisi, do Hundei Ilaaḏ Lafēε nwa.

I jò kucei ara ηηε ku na Ilaaḏ amboe

¹² Inε gə ηηε ηa à ya ni, ñ ne kpāai n ce mii fei. Ntəi, amma fei ndεε si á s̄ia ηηε. An yəkə n ni, ñ ne kpāai mii fei ku ce, amma n kaa n jò n je arui nkāma. ¹³ Ì ya nyi i ni ηa, ije í wεei na inə, nə inə mə í wεei na ije. Ntəi, amma do ηηυ fei Ilaaḏ á na ku kpa irii mii minji ηau be fei. Amma i ce laakai ηa, ara kù wεε na abo kaafe ηa ku sūð. Í wεei na Lafēε nə Lafēε mə í wεei na irie. ¹⁴ Ilaaḏ, ηηυ iyi í jī Lafēε hai si bale á jī awa mə do gbugbāε.

¹⁵ Ine i kù mà ña iyi ara ñe í yei bei ikõ ikõi arai Kirisi? Debei, aa so ikõi arai Kirisi i jò ku tõtòò abo kaafe a je akã ña? Aawo, kaa ce. ¹⁶ Mà i kù mà ña ine iyi wa tõtòò do abo kaafe, añaò à baa à je ara akãi? Si kukõi idei Ilaaõ à ni, aña minjiu fei aa na a je ara akã. ¹⁷ Beebe mõi ine iyi í tõtòò do Lafẽe añaò à baa à ne lasabu akã.

¹⁸ I saa adèi abo ña. Dulum iyi amanè wa ce fei ci ya má si arae, amma ine iyi wa ce adèi abo, arai ñju takaei wa dasi dulum. ¹⁹ Mà i kù mà ña iyi ara ñjei í je bi ku wai Hundei Ilaaõ iyi í wa si ñe iyi Ilaaõ í mu ñje? I kù ne ara ñje ²⁰ domi à ya ñei do fia iyi kù ne jia. Na ñju, i jò kucei ara ñje ku jò ine ña a mà beerei Ilaaõ.

7

Idei abòdõ

¹ Ide iyi ì kòom wa si tia ñje, ñju ñ wa n je ñje wa bebei. Í sía inemòkò ku maà so abo. ² Amma na sakara í sía ine fei ku ne aboe, nò abo fei ku ne mòkòe. ³ Mòkò í ne kú cea aboe mii iyi í jò a cea abo fei, nò abo mò ku cea mòkòe mii iyi í jò ku cea mòkò fei. ⁴ Abo kaa yòkò ku ce bei í bi do arae, domi araeu ti mòkòei. Bebei mòkò mò kaa yòkò ku ceò arae bei í bi, domi ñju mò arae ti aboei. ⁵ I maà ya kò ku sùò abo ñje ña bii kù je ñje minji feii ì gbòsi ñje ì yòò ña iyi á sía i jò titã ña si waati keeke ku ba i na ara ñje i ce kutòò ña. Nò si anyie i tõtòò má ña. Bii kù je beebe á yòkò ku je i kaa na i yòkò i mu ara ñje nò Seetam á na ku lele ñe.

⁶ N kù wa n fò iyi ihẽ bei tilasi, amu de ñ wa n tòò ñei. ⁷ Á síaam si bii ine fei í wee kaafe bei amu takam,

amma Ilaaḍ í cea inε fei amuaei, ti inε ihē ikā, ti inε ihō mō ikā.

⁸ Amma n̄ wa n sō kaafe ḡa do jaaḍ ḡa á s̄la a maa wεε nḡa kaafe bei n̄ wεε. ⁹ Amma bii a kaa yókō a mu ara nḡa, a dεde nḡe a so nḡe, domi í s̄la a so nḡe do iyi aa maa wεεò binεε ntō ntō.

¹⁰⁻¹¹ Nsei, inε ḡa iyi à so nḡe tã aḡai n̄ wa n sō woodau ihē. Mókō ku maà kōsi aboε, nō abo mō ku maà kō mākōε. Amma bii à fε nḡe, abo ku buba ku maà so mākō titō, walakō ku nyi bi mākō nwoεu. Kù je amui n̄ wa n na ḡe woodau ihē, Lafēi wa na ḡe.

¹² Inε ḡa iyi à ḡbe aḡa mōi n̄ wa n sō iyi ihē, kù je Lafēi í fō. Bii woo dasi Jesu naane ḡō í ne abo, nō abou kù je woo dasi naane, bii abou í jesi aḡa a maa wεε, ku maà kōsiε. ¹³ Bii abo ḡō mō í ne mākō nō mākōu kù je woo dasi Jesu naane, bii í s̄laa mākōu si aḡa a maa wεε, ku maà kōsiε. ¹⁴ N̄ ni bebei domi Ilaaḍ á yókō ku cica mākō hai dasi Jesu naaneu na aboε. Bebe mōi Ilaaḍ á yókō ku cica abo hai dasi naaneu na mākōε. Nō á yókō ku cica ama nḡa ḡa mō. Bii kù je bebe, amu ḡau, cefee ḡai aa je. ¹⁵ Amma hai dasi Jesu naaneu, bii í ne, j̄ε ku koo. Kù je tilasi i maa wεεò nḡe ḡa domi Ilaaḍ í kpe wai ka maa wa si laakai ku sū. ¹⁶ Amma bii í jesi i maa wεε ḡa í s̄la, domi awō abo i kù mà bii í je mākōε á na ku ba faaba na iriε. Nō awō mō mākō i kù mà bii í je aboε á na ku ba faaba na iriε.

I wεε bei ì tako ì ye ḡa Ilaaḍ í bei í kpe ḡe

¹⁷ Aḍ Lafēi í jileā inε fei tengi bii á ne si kuwεεε. Na nḡu, baai idei nḡe ku so baasi, í s̄la inε fei ku máa ne si kpāai kuwεε bii í tako í wa wo Ilaaḍ í bei í kpoo. Iyi n̄ jileā igbei inei Jesu ḡa bii fei mbe. ¹⁸ Bii à dasi inε

bango Ilaaḍ í bei í kpooi, lafḗe ku wεε beεbe. Inε mṵ
 iyi a kù dasiε bango Ilaaḍ i bei i kpoo, lafḗe ku maà
 de a dasiε bango má. ¹⁹ Bii à dasi inε bango wala bii
 a kù dasiε, kāmæ kù je taale, amma woodai Ilaaḍ ku
 jirimai í sía. ²⁰ Inε fei ku leekí si bei í wεε í bei í gbòò
 kukpei Ilaaḍ. ²¹ Ì je aru wo waati iyi Ilaaḍ í kpei?
 Maà ti i jò inṵe ku fṵ. Amma bii ì na ì ba kpāa gṵ iyi
 aa neò araε, beεge si be gbakā. ²² Aru iyi Aḍ Lafḗe í
 kpe í baa í je inε iyi í ne araεi na saabui Lafḗe. Beεbe
 mṵi inε iyi í ne araε iyi Aḍ Lafḗe í kpoo, lafḗe í baa í je
 arui Kirisi. ²³ À ra ηei do fia hai ne jia. Na nηu, i maà
 jò i je arui inε ηa. ²⁴ Inε inεm ηa, i jò inε baa yooma
 fei ku leekí si wajui Ilaaḍ si bei í wεε wo Ilaaḍ í bei í
 kpoo.

Idei kaafe ηa

²⁵ Nsei, iyi í je ti inε ηa iyi a kù tṵtṵ sḗe do inε gṵ
 titā, n kù ne ide gṵ iyi í je woodai Lafḗe. Amma si bei
 Lafḗe í ce araarem ñ jeò ilu naane, ñ wa n sṵ ηe iyi í
 je lasabum.

²⁶ Ñ tamaa, na wahalai waatiu ihēi á sía inε fei ku
 wεε bei í wεε nsei. ²⁷ Bii ì ne abo, maà de kpāa i feεfeε
 nje. Bii ì nṵ ì wεε kaafe, maà de abo. ²⁸ Amma do
 nηu fei bii ì so abo i kù ce dulum. Bii mudḗe mṵ í so
 mṵkṵ, kù ce dulum. Amma inε ηa iyi à so nje, asoi
 andunya nηai à kṵsi, nṵ n kù bi i ye beεbe ηa.

²⁹ Inεm ηa, iyi ñ wa n fṵ wee, waatiu kù sṵ má. Na
 nηu, hai nsei inε iyi í ne abo, í sía ku ye bei inε iyi
 kù ne abo. ³⁰ Nṵ inε iyi wa kpata ku ce bei inε iyi kù
 ne inṵ ku fṵ. Inε mṵ iyi wa nyaanyi ku ce bei inε iyi
 kù ne inṵ didṵ. Inε mṵ iyi wa ra ngṵgṵ, ku ce bei kù
 je titεe. ³¹ Inε iyi amanii andunya wa bukaataa ku

maà dasi laakæ fei si be. Ñ wa n fò beɛbei si na iyi í jò yaase bei andunyau ihē í ye kaa kpe jiida má. ³² N kù bi nkāma ku maa bitandi ηε. Ine iyi kù so abo, laakæ fei si icei Lafēei í ya wa, í ya maa de ηηu ku ce iyi á dǎa Lafēe si. ³³ Amma ine iyi í ne abo, lasabuε si mii ndii andunya ηai í ya wa. Mii iyi á dǎa aboε sii í ya maa de ku ce. ³⁴ Laakæ ci ya je akā. Inaabo ηa iyi a kù ne mǎkǎ do mudēε ηa lasabu ηηa si idei Lafēei í ya wa ku ba a je dee dee si ara do si hunde. Amma ine iyi í ne mǎkǎ lasabuε si mii ndii andunya ηai í ya wa. Mii iyi á dǎa mǎkǎε sii í ya maa de ku ce.

³⁵ Na aranfāani ηηei ñ wa n fò iyi ihē, kù je na n dasi ηε wahala, amma na n nyisi ηε iyi í sǎa í ce ηai ku ba í na Lafēe ara ηηε mam mam.

³⁶ Bii ine gǎ í ye ama inaaboε í jǎa í to abǎdǎ nǎ í ye kù sǎa ku maa wεε kaafe, nǎ í bi a gbaa abǎdǎ, kú ce bei í bi. Bii í ni a gbaa abǎdǎ kù ce dulum. ³⁷ Amma ine iyi í dasi idǎ dim dim bii kù je do tilasi gǎ, bii í jilǎo si ama inaaboi ηηu ku maà so mǎkǎ, mii jiidai í lasabu. ³⁸ Beɛbe mǎi ine iyi í jǎ à gba ama inaaboε abǎdǎ mii jiidai í ce, amma ine iyi í kǎ a gba titeε abǎdǎ ηηui í ce í re.

³⁹ À dǎ aboi si mǎkǎε bii mǎkǎε í wεε si hunde, amma bii mǎkǎu í ku, abou í ne arae ku so mǎkǎ titǎ iyi í bi, lafēε de kú je woo dasi Jesu naanε. ⁴⁰ Amma si lasabum, bii abou í bubae jaaǎ, inǎ didǎε á la ku re. Nǎ ñ tamaa Hundei Ilaaǎi í sǎm ideu ihē.

8

Ije iyi à ceò kuwee

¹ Nsei si idei mii iyi à ceò kuwee ñ lǎ si. Ntǎi awa fei à ne kumà si bei ì fǎ ηa. Kumà í ya jǎ ine ku ne

faai, amma kubi í ya sobi ine. ² Bii ine gɔ́ í tamaa nɲu í mà ngɔgɔ, kù mà nkāma titā si bei í jɔ. ³ Amma ine iyi í bi Ilaaḏ, Ilaaḏ í mà lafēε.

⁴ Iyi í je ti idei injai kuwee si bii ì waa bee mà í s̄la i ya nɔɔ ɲa. Awa à mà iyi iwē kù je ngɔgɔ si andunya. À nɔ à mà iyi Ilaaḏ nɲu akāi í wεε. ⁵ Ntɔ ntɔ, iwē nkɔɔ do lafēε nkɔɔ í wa lele do si ile. Amma baa do iyi ine ɲa à waa tɔɔ iwē nkɔɔ nkɔɔ, ⁶ bi tu wa Ilaaḏ akāi í wεε. Nɲui í je Baaba, hai bi t̄ei mii fei wa naa. Na iriei awa à nɔ à wεε. Lafēε akā mɔi í nɔ í wεε. Nɲui í je Jesu Kirisi, hai bii mii fei wa ceḏ. Do saabuεi à neḏ kuwεε.

⁷ Amma kù je ine feii í mà iyi bε. Hee nsei ine gɔ́ ɲa iyi à tako à ne dɔɔnei iwē ku tɔɔ à waa nɔ injai bei ijei kuwee, nɔ idɔ ɲa wa ye taale ɲa na gbugbā hai ne ɲa. ⁸ Kù je ijei á bɔḏ wa bi Ilaaḏ. Bii à je, kaa kḏɔ nwa si ngɔgɔ, bii a kù nɔ a kù je, kaa jḏ ka kua ngɔgɔ.

⁹ Amma i ce laakai ɲa ku ba ara ku ne nɲε ku maḏ dasi ine gɔ́ ɲa dulum. ¹⁰ Bii nsei, awɔ iyi ì ne kumà ì buba ì waa je ilei iwē, ine iyi kù ne gbugbā, bii í yeε bε, nɲu mɔ á ne wɔɔkɔ ku je ijei kuweeui baa bii idɔε wa yeḏ taaleε. ¹¹ Nɔ do saabui kumàε kpaasiεu ku ce nfe, nɲu mɔ iyi Kirisi í ku na irie. ¹² Bii ì waa cea kpaasi hai ne gbugbā nɲε ɲa dulum beεbe ɲa nɔ ì waa mεε ɲa si idɔ ɲa ɲa, Kirisi takaei ì waa cea dulum ɲa. ¹³ Na nɲu, bii injai á jḏ kpaasim gɔ́ ku dasi kurara, n kaa n nɔ injai má ajḏ kāma ku ba n maḏ n dasie kurara.

9

Kpāai mii iyi woo bε í ne do icε iyi í ne ku ce

¹ N kù nè aram nii? N kù jẹ woo bei? N kù yẹ Jesu Lafḗe nwai? I kù jẹ isoi icem iyi n̄ cea Lafḗe nai? ² Baa bii in̄e gò ña à kò ku màm bei woo bẹ, n̄ jẹ woo bẹ bi tu ñe, domi in̄ei ì jẹ sɛɛda iyi wa nyisi iyi amuu woo bei Lafḗei ntò ntò.

³ In̄e ña iyi à waa wusem, ide iyi an jẹ n̄ña wee. ⁴ A kù nè kpāa ka jẹ nò ka m̄oi? ⁵ A kù nè kpāa ka nè abo woo dasi Jesu naane iyi á si wa bei woo bẹ gò ña à waa cei? Bei ifòí Lafḗe ñau do Sefaa Piɛɛ? ⁶ M̄a amu do Baanabasi awa akāi a kù nè kpāai a ya na wa ije, í gb̄e ka ce ic̄e? ⁷ In̄e kām̄a kaa b̄o ikoi igū do fīai n̄ñu takae. In̄e kām̄a kaa l̄o j̄i ndii rezḗe iyi kù jẹ isoe. Nò in̄e kām̄a kaa maa degbe m̄emu gaa iyi kù waa m̄o am̄e.

⁸ Kù jẹ do bisii aman̄e n̄ñu akāi n̄ wa n f̄ò ideu ih̄e. Ide akāui do iyi woodai Moizi wa f̄o. ⁹ Moizi í kò si tiai woodāeu í ni, i maà ti i d̄i gelei ket̄e iyi wa jojo si bilee wa nya ȳoȳe. Na ket̄e ñai l̄laaḍ í f̄o iyi b̄e ba. ¹⁰ M̄a na iri nwai wa f̄o ideu. Oo, na iri nwai à k̄o, domi í s̄īa woo logoo do in̄e iyi wa kpokpo aña fei a maa c̄o kpāai ikp̄e ñña. ¹¹ Ide iyi à s̄o ñe í ȳei bei ideí Hundei à gb̄e ññe. Debei, bii ì mu nwa s̄ondai ara ña, aa j̄ò ku la ññei? ¹² Bii in̄e gò ña à nè kpāae bi tu ñe, awa m̄o ni a kù re ña?

Amma a kù ceò kpāau ic̄e si ñe. À temua si fei nd̄e ku ba ka maà ti ka d̄i kpāai laabaau j̄idai Kirisi. ¹³ I kù m̄a ña iyi in̄e ña iyi à waa ce ic̄e kpas̄i l̄laaḍ, bei à ya ba ije ñña? In̄e ña m̄o iyi à jẹ woo wee ña, si kuweeu bei à ya ba m̄ii ku jẹ ñña. ¹⁴ B̄eɛb̄e m̄oi Lafḗe í j̄il̄o si in̄e ña iyi à waa sisi laabaau j̄idau aña m̄o a ba ije ñña si b̄e.

¹⁵ Amma n kù ceò kām̄ae ic̄e. N kù n̄o n kù wa n kò iyi ih̄e ku ba a ceem b̄eɛb̄e. N̄ gbasi n kù do iyi ide iyi

̀n wa n tɔ̀ò fufuu ihẽ á ce nfe. ¹⁶ N kù wa n tɔ̀ò fufu si na iyi í jò ̀n wa n sisi laabaau jùida. Amma tilasii bi tom n coo. Nɔ̀ ijuukpáí á je titom bii n kù waazo ideu. ¹⁷ Bii do idɔ̀ɔbim nii ̀n wa n coo, ̀n ne kpãai n ba riba. Amma tilasi ̀n ne ku ce e mɔ̀m nii domi llaaɔ̀i í dasim. ¹⁸ Debei, yoomai í je ribam. Ribam nii í je n waazo laabaau jùidai Kirisi, ku mà ti ku je do ideí fia nɔ̀ n mà n ti n ce ice do kpãa iyi ̀n ne.

¹⁹ ̀N ne aram, n kù je arui ine kãma. Amma do nɔ̀u fei ̀n ce aram arui ine fei ku ba n fa ine nkpɔ̀ n naaò wa bi Kirisi. ²⁰ Bi Zuifu ̀ɲa ̀n baa ̀n je bei Zuifu, ku ba n fa ̀ɲa wa. Ine ̀ɲa mɔ̀ iyi à waa jirima wooda ̀n je ine akã ̀ɲa ku ba n fa ̀ɲa wa baa bii amu takam n kù wa si awɔ̀i wooda. ²¹ Bi ine ̀ɲa iyi a kù ne wooda ̀n je ine akã ̀ɲa ku ba n fa ̀ɲa wa. Kù je n kù wa n jirima woodai llaaɔ̀, domi ̀n wa n too woodai Kirisi. ²² Bi ine ̀ɲa iyi a kù ne gbugbã amu mɔ̀ n ce bei ine iyi kù ne gbugbã ku ba n fa ̀ɲa wa. ̀N ce bei ine fei í ye ku ba gɔ̀gɔ̀ ̀ɲa ̀ɲa a ba faaba, baa bii beirei. ²³ ̀N wa n ce fei ndeɛi ku ba kuwee iyi laabaau jùidau í ne n basi ikpẽ.

²⁴ Ine fei ì mà ̀ɲa si gaasai kusei ine feii í ya sei amma ine akãí í ya ba ribaɛ. Na nɔ̀u, i hanya ku ba i ba ribaɛ ̀ɲa. ²⁵ Woo ce gaasai kusei ̀ɲa à ya maa mu ara ̀ɲai si fei ndeɛ. À waa ce beɛbe ku ba a ba fulai wua * ̀ɲa iyi á gbe nɔ̀ ku wɔ̀. Amma awa à waa cei ku ba ka ba iyi ci ya tã. ²⁶ Na ̀ɲai í ce ̀n wa n sei bei ine iyi í ne mii iyi wa lele. ̀N wa n jabu amma kù je si ngbe. ²⁷ ̀N wa n wahala aram ntɔ̀ ntɔ̀ ku ba n kãmiaɛ

* **9:25** fulai wua Si waati ̀ɲa ine iyi í cua kpaasi ̀ɲa si gaasai kusei, fulai wuai à ya daa si iri

nɔ n maà n ti n je inɛ iyi aa na a lele awɔ ngbɛ waati iyi n̄ cea inɛ n̄a waazo n̄ tã.

10

I maà ya tɔ iwɛ n̄a

¹ Inɛ inɛm n̄a, n̄ bi i maà n̄a iyi si waatii Moizi, bala nwa n̄au fei kudũi ijiui à too n̄o n̄a fei à kua tenkuu do isɛ. ² Kudũi ijiu ku too do tenkuu ku kua í yɛi bei à dasi n̄a inyi n̄o à baa à jɛ m̄ɔcɔi Moizi n̄a. ³ N̄o n̄a fei ije dimi akã gɔi à jɛ. Ijɛu hai bi Ilaaɔi í naa. ⁴ N̄o n̄a fei inyi dimi akãi à m̄o. Inyiu Ilaaɔi í j̄ò í fita hai si kuta. Kutau í ya maa too n̄ai. N̄o Kirisii í jɛ kutau. ⁵ Do n̄ju fei, Ilaaɔ í j̄ò inɛ nkp̄o n̄a í ku si gɔɔɔ si na iyi í j̄ò daa n̄a ku s̄laa si.

⁶ Nsei, mii n̄au bei í jɛ nwa yaase ku ba ka maà nɛ binɛ laalɔ n̄a bei n̄a m̄o. ⁷ N̄o í maà ya tɔ iwɛ n̄a bei gɔgɔ n̄a n̄a à ce. Ì maà n̄a iyi à kɔ idei iwɛ ku tɔ n̄a à ni, inɛ n̄au à buba à jɛ à m̄o, n̄o à dede à waa jojo. ⁸ Ka maà ya ce aɔɔi abo kaafe bei gɔgɔ n̄a n̄a à ce, n̄o amanɛ dubu kɔnfia do m̄ɛɛta (23.000) í ku si aɔɔ akã. ⁹ Ka maà ya ka cɔ laakai Ilaaɔ bei í to bei gɔgɔ n̄a n̄a à ce, n̄o n̄o n̄a à kpa si n̄a inɛ nkp̄o. ¹⁰ Ka maà gɔgɔ bei gɔgɔ n̄a n̄a à ce, n̄o amalekai iku í kpa n̄a.

¹¹ Mii n̄au bei í ba n̄a bei yaase, n̄o à kɔɔ ku ba ka ce laakaii ara nwa, awa iyi à wɛɛ si waatii ankãanyiu ih̄ɛ. ¹² Na n̄ju, inɛ iyi í tamaa n̄ju wa leekí dim dim ku j̄ò ku ce laakaii araɛ, ku ba ku maà ti ku cuku. ¹³ I kù yɛ dimii laakai ku cɔ gɔ n̄a iyi kù jɛ dimi iyi inɛ fei í ya yɛ. Ilaaɔ ilu naanɛ kaa j̄ò a cɔ laakai n̄nɛ ku re zaka bei aa yɔkɔ i temuað n̄a. Amma si laakai ku cɔ baa yooma fei í ya nyi ku ce bi ku fita má ku ba i yɔkɔ temua n̄a.

14 Na n̄ɲu kpaasim ɲa, i saa iwẽ ku tɔɔ ɲa. 15 N̄ wa n ba ɲe ide ku fɔi bei ilu laakai ɲa. I j̄ɔ i ce lasabu si iyi n̄ wa n fɔ ɲa. 16 Si ijei Lafɛɛ, kɔɔfu iyi à ya ka so ka saabuð Ilaaɔ wa nyisi iyi à ne ikpɛ si njei Kirisi. Nɔ pɛɛ iyi à ya ka so ka buu wa nyisi iyi à ne ikpɛ si arai Kirisi, mà irei. 17 Si na iyi í j̄ɔ awa fei pɛɛ akãui à je, n̄ɲui í j̄ɔ baa do iyi à kpɔ fei à je ara akã, domi awa fei à ba ikpɛ nwa si pɛɛ akãu.

18 I cɔ inei Izireli ɲa. Ine ɲa iyi à waa je ijei kuwee, à ne ikpɛ si bi ku weeu, mà irei. 19 Debei, mii n̄ wa n fɔ. N kù ni in̄a iyi à ya ceð kuwee í je ngɔgɔ. N kù nɔ n kù ni iwẽu takae mɔ í je ngɔgɔ. 20 Aawo, amma n̄ wa n fɔi n̄ ni kuwee iyi woo tɔɔ iwẽ ɲau à ya ceu, inei inɔko ɲai à ya cea, kù je Ilaaɔ. Nɔ wee n kù bi i ne ikpɛ do inei inɔko ɲa. 21 Ine iyi ì ya je ijei Lafɛɛ ɲa nɔ í mɔ mii iyi í wa si kɔɔfue ɲa, i kaa nyi i sinda i ɲɔ in̄a iyi à ceàð inei inɔko ɲa kuwee má ɲa nɔ i mɔ mii iyi í wa si kɔɔfu n̄ɲa ɲa. 22 À bi ka dede igui Lafɛɛi? À roo gbugbãi?

I ce fei ndeɛ ku ba ine ɲa a mà beɛɛi Ilaaɔ

23 Ine gɔ n̄ɲe ɲa à ya ni, n̄ ne kpãai n ce mii fei. Ntɔi, amma fei ndeɛ si á s̄ia n̄ɲe. Ntɔ ntɔ, ì ne kpãai i ce mii fei ɲa, amma fei ndeɛ kaa mua ine gbugbã. 24 Ine kãma ku maà dede aranfãanii n̄ɲu takae amma ku dede ti ine mmu ɲa.

25-26 Kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ í ni, ile do mii iyi í wa si fei ti Aɔ Lafɛɛi. Na n̄ɲu, in̄a iyi à waa ta aja fei i ɲɔ ɲa, i maà bee ide kãma ɲa ku ba idɔ n̄ɲe ku maà ye taale n̄ɲe.

27 Bii hai dasi Jesu naane gɔ í kpe ɲe ku je, bii ì dasi idɔ i koo ɲa, mii iyi à na ɲe fei, i je ɲa, i maà ya bee ide kãma ɲa ku ba idɔ n̄ɲe ku maà ye taale n̄ɲe.

28 Amma bii inɛ ɔ́ í s̄ ñ ɛ́ í ni, iyi ih̄ ò cèò kuweei, i màà ñò ña na inɛ iyi í s̄ ñ ɛ́ idòe ku màà yɛ taaleɛ. 29 Kù jɛ na idòì inɛ taka ñɛ, amma na ti inɛ iyi í s̄ ñ ɛ́ ɛ́ ui.

Ntò ntò, idòì inɛ ɔ́ kaa yɛ taalei ara ku nɛm. 30 Bii ñ saabu Ilaā si ije, inɛ k̄ama kù nɛ kp̄aa ku yɛ taalem na ijeu iyi ñ saabuò Ilaā t̄a.

31 Na ñɛ, bii ì jɛ ì waa m̄o ña, walakò bii ì waa ce nḡoɔ ña i ce fei ndɛɛ ku ba inɛ ña a mà bɛɛɛi Ilaā. 32 I ce kuwɛɛ ñɛ do yaase bei í kaa dasiò inɛ k̄ama kurara ña, hai Zuifu ña do Gereki ña hee do inɛi igbei Ilaā ña fei. 33 I sisim ña. Amu takam ñ wa n ce kookaai ku ba kucem ku d̄õa inɛ fei si, si mii baa yooma fei. N kù wa n dɛ aranf̄añii amu takam, í gbe ti zamaa iyi í gbe fei ku ba a ba faaba.

11

1 I sisiim ña bei amu takam ñ wa n sisi Kirisi.

Yaase bei í s̄ ña inɛ ku nyisiò bɛɛɛi Ilaā wee

2 Ñ wa n saabu ñɛ do iyi ì ya maa yɛ gigiim si fei ndɛɛ ña, do si bei ì mu cio iyi ñ kò ñɛ siu dim dim ña. 3 Amma ñ bi i mà ña iyi Kirisii í jɛ inɛ ngboi inɛm̄kò baa yooma fei, inɛm̄kò m̄oí í jɛ inɛ ngboi aboɛ, Ilaā m̄oí í jɛ inɛ ngboi Kirisi. 4 Inɛm̄kò iyi wa ce kutòò walakò walii fei, bii í bii iriɛ kù waa nyisi bɛɛɛi inɛ ngboɛ. 5 Amma inaabo iyi wa ce kutòò walakò walii fei, bii kù bii iriɛ, kù waa nyisi bɛɛɛi inɛ ngboɛ. Í yɛi bei inaabo iyi à gbogoo iriɛ. 6 Bii inaabo kù waa bi mango ku we, ku gbogoo iriɛ. Amma bii iri ku gbogoo í jɛaa anyò, ku we mango. 7 Kù s̄ ña inɛm̄kò ku bii iriɛ domi Ilaā í takɛ ku jòò nò ku nyisi amboɛɛ, amma inaabo, amboei

inɛmɔkɔi wa nyisi, ⁸ domi hai si kutaka inɛmɔkɔ kù fita hai si inaabo, amma inaaboi í fita hai si inɛmɔkɔ. ⁹ Bɛɛbɛ mɔi a kù taka inɛmɔkɔ na inaabo amma à taka inaaboi na inɛmɔkɔ. ¹⁰ Na nɔu, na irii amaleka ɔa í sɔa inaabo ku we mango ku nyisi iyi nɔu wa sũa mɔkɔi nɔu iri ilɛ. ¹¹ Amma do nɔu fei si wajui Lafɛɛ inɛ gɔ kaa yɔkɔ ku ni nɔu í nɛ gbugbã nɔu ku ce kuwɛɛi nɔu ikã, domi inaabo í nɛ bukaatai inɛmɔkɔ, inɛmɔkɔ mɔ í nɛ bukaatai inaabo. ¹² Bei à nya inaabo hai si inɛmɔkɔ, bɛɛbɛ mɔi à bí inɛmɔkɔ hai bi inaabo, amma Ilaaɔi wa ce fei ndɛɛ.

¹³ Inɛ taka nɔu i lasabu ɔa. Í sɔa inaabo ku tɔɔ Ilaaɔ hai we mango? ¹⁴ Inɛ taka nɔu i kù mà ɔa iyi anyɔi bii inɛmɔkɔ í nɛ ntoi iri sisɔ? ¹⁵ Amma bii ntoi irii inaabo í sɔ, boodai. À muaa ntoi iriei ku je bei fuugɛɛ. ¹⁶ Bii inɛ gɔ wa bi ku ba wa kakɔɔ ku ce si ideu bɛ, amu de ñ wa n fɔ iyi si inɔ nwa do si igbei inɛi Ilaaɔ ɔa kù nɛ dɔɔnɛ mmu gɔ ma.

Ijei Lafɛɛ

(Cɔ *Matie 26:26-29; Maaku 14:22-25; Luku 22:15-20*)

¹⁷ Ide iyi an sɔ ɔu nɛi, n kaa n saabu nɔu si, domi á sɔa kutɔtɔɔ nɔu ɔau ku mu nɔu gbugbãi wo, amma wee nɛi wa kɛkɛ ɔu. ¹⁸ Sinte, à sɔm à ni bii ì tɔtɔɔ ɔa inɛ gɔ ɔa à wa si inɔ nɔu iyi inɛɔ ɔa i ci ya nɛ anu akã. Nɔ ñ tamaa ntɔi. ¹⁹ Ntɔ ntɔ, kù nɛ bei á ce iyi nɔu ku fɛfɛ kù wa si anini nɔu, ku baa mà inɛ ɔa iyi à je ti ntɔ. ²⁰ Bii ì tɔtɔɔ ì waa je ɔa, ì ya tamaa bei ijei Lafɛɛi ì waa je ɔa amma iboi, ²¹ domi bii ì buba ɔa gbakã, inɛ fei í ya maa saasai ku je sɔndaɛ iyi í naaɔ wa, nɔ a jɔ inɛ gɔ ɔa do ari, nɔ inɛ gɔ ɔa à je à mɔ hee atɛ ku kpa ɔa. ²² I kù nɛ kpasɛi ara nɔu bii aa je i mɔ ɔai?

Mà ì bi i donda igbei inei Ilaaḍ ḡa, nḡ i dasi ilu are ḡa anyḡ ḡai? Beirei an ni nḡe. N saabu ḡe? Aawo, n kaa n saabu ḡe si nḡu be.

²³ Ide iyi ñ ḡba hai bi Lafḗe ñ kḡ ḡe si wee. Idū aḡo iyi à so Lafḗe Jesu à daa ine ḡa si awḡ í so pḗe ²⁴ í saabu Ilaaḍ, nḡ í bububue. Nḡ í ni, iyi ihḗi í je aram iyi ñ na na iri nḡe. I ya ce iyi ihḗ i maa yeḡ gigim ḡa. ²⁵ Beebe mḡi, iyi à je à tā, í so kḡofu í ni, kḡofuu ihḗi í je akabuu titḡi Ilaaḍ iyi í dī do njem. Waati iyi ì waa mḡ do kḡofuu ḡa fei, i ya coo i maa yeḡ gigim ḡa. ²⁶ Waati kāmā iyi ì waa je pḗeu nḡ ì waa mḡ do kḡofuu ḡa fei, ikui Lafḗei ì waa sisi ḡa hee koo nyiḡ wa.

²⁷ Na nḡu, ine iyi í je pḗei Lafḗe walakḡ í mḡ do kḡofue, nḡ kuwḗḗe kù je dee dee, í raraa arai Lafḗe do njḗi. ²⁸ Na nḡu, ine fei ku wuse araḗ ku bei ku je pḗeu, nḡ ku mḡ do kḡofuu. ²⁹ Ntḡ ntḡ, bii ì je nḡ ì waa mḡ ḡa nḡ i kù mà ḡa iyi arai Kirisii, ì waa soa ara nḡe taalei si kujḗ do si kumḡ nḡe. ³⁰ Nḡi í jḡ ine nkpḡ nḡe wa ce bḡḡ nḡ ḡḡḡ ḡa à je mḡngḡ ḡa, ḡḡḡ ḡa mḡ à ku. ³¹ Bii à kiiti ara nwa do ntḡ, Ilaaḍ kaa kiiti wa má. ³² Amma bii Lafḗe í kiiti wa, í ya jḡ ka baa si kpāa jiidai ku ba ku maà ye taale nwa do inei andunya ḡa aḡo.

³³ Na nḡu, inḗ inem ḡa, bii ì waa tḡtḡḡ ku ba i je ḡa, i jḡ ì ya degbe nḗ. ³⁴ Bii ari wa kpa ine ḡḡ, ku je sḡndae kpasḗ ku ba i maà na i so taale si kutḡtḡḡ nḗ. Ide iyi í ḡbe, an ce ḡe cioe bii ñ na ñ to wa.

12

Amua ḡa iyi Hundei Ilaaḍ wa mu nwa

¹ Nsei, inε inem ηa, iyi í je idei amua ηa iyi Hundei Ilaaḍ wa mu nwa, ñ bi i mà ntɔe ηa. ² Í mà ηa, waati iyi i kù mà Ilaaḍ ηa à ya maa fa ηei si kpāai iwē deki ηa ku tɔɔ. ³ Na ηoi í jò ñ wa n bi i mà ηa, inε kāmā iyi í jò Hundei Ilaaḍ wa gbāa fei kaa yɔkɔ ku ni à ceekpe Jesu. Nɔ inε gɔ kaa yɔkɔ ku ni Jesui í je Lafēε, bii kù je Hundei Ilaaḍi wa gbā lafēε.

⁴ Amua ikā ikāi í wεε, amma Hunde akāui wa kpē ηa. ⁵ Ice ikā ikāi í wεε, amma Lafēε akāi à waa cea. ⁶ Gbugbāi Ilaaḍ wa ce ice si inε fei ikā ikā, amma Ilaaḍ akāui wa mua inε fei gbugbā iyi á ceò ice baa yooma fei. ⁷ Í na inε fei amua iyi wa nyisi iyi Hundee wa ce ice siε nɔ ku ceò ice na aranfāanii inε fei. ⁸ Hundei Ilaaḍi í ya mua inε gɔ ηa amua a muaò inε ηa bisi, nɔ Hunde akāui í ya mua inε gɔ ηa mɔ amua a fɔ ide do kumà. ⁹ Hunde akāui í ya mua inε gɔ ηa gbugbāi naane ku dasi, nɔ ku mua inε gɔ ηa gbugbā a jò bɔɔ ηa a ba iri. ¹⁰ Bεεβε mɔi Hunde akāui í ya mua inε gɔ ηa gbugbā a ceò maamaake ηa, nɔ ku cea inε gɔ ηa amua a ceò walii, nɔ ku mua inε gɔ ηa mɔ bisi a mà bii í je mii iyi inε gɔ wa ce do Hundei Ilaaḍi wala bii í je do hunde mmu gɔi. Í ya jò inε gɔ ηa a fɔ ide do fee ηa iyi a kù waa gbɔ, nɔ ku mua inε gɔ ηa mɔ bisi a tuseò ideu. ¹¹ Amma Hunde akāui wa ce fei ndεε. Wa mua inε fei amua ikā ikā bei í bi.

Woo dasi Jesu naane ηa fei à je ikō ikā ikāi ara akā

¹² Kirisi í yei bei ara akā do ikō nkpɔ nkpɔ. Arau akāi baa bii í nε ikō nkpɔ nkpɔ, ¹³ domi Hunde akāi à da nwa si ku ba awa fei ka je ara akā, hai Zuifu ηa hee do dimi mmu ηa, hai aru ηa hee do inε ηa iyi a nε ara nηa. Nɔ bi Hunde akāui awa fei à waa mɔ.

14 Kù jẹ ikṓ akāi ara í nẹ, amma nkprṓ nkprṓi. 15 Baa bii isẹ í fṓ í ni, si bei n kù jẹ awṓ n kù wa si ara, do nṣu fei, í wa si ara. 16 Baa bii ití í ni, si bei n kù jẹ iju n kù wa si ara, do nṣu fei nṣu mṓ í wa si ara. 17 Bii arau fei í jẹ iju, beirei á ce ku gbṓ ide. Walakṓ bii fei ndεε í jẹ ití, beirei á ce ku gbṓ inúnu. 18 Amma ntṓ ntṓ Ilaaṓ í dasi ikṓ ikā ikā fei si arai bei í bi. 19 Bii ara kù nẹ ikṓ ikṓ kaa ce. 20 Na nṣu, ikṓ nkprṓ nkprṓi í wεε, amma arau akāi.

21 Iju kaa yṓkṓ ku sṓ awṓ ku ni nṣu kù nẹ bukaataε. Iri mṓ kaa yṓkṓ ku sṓ isẹ ku ni nṣu kù nẹ bukaataε. 22 Iyi í re mṓm, baa ikṓi ara ṣa iyi à ya ni a kù nẹ gbubgṓ, ara í nẹ bukaata nṣa jiida. 23 Nṓ ikṓ ṣa iyi à nẹ anyṓ si ara, à ya ka gbṓ nṣa ku re. Iyi a kù jṓ ka maa kpe iri nṣa, aṣai à ya ka gbṓa ku re. 24 Amma ikṓ ṣa iyi à gbe iyi a kù nẹ anyṓ, a kù nẹ bukaatai ka gbṓ nṣa beεbe. Ilaaṓ í ce ara beεbei ku ba ikṓ ṣa iyi a kù nẹ beεre ṣau ka jirima ṣa ku re. 25 Í cooi ku ba ara ku maà fεfεε nje, amma ikṓ ikā ikā ṣau fei a maa gbṓa nje. 26 Bii ikṓi ara gṓ í ba wahala, aṣaṓ iyi à gbe ṣau feii à ya gbṓ ara kurou aṓ. Beεbe moi bii à saabu gṓgṓ, aṣaṓ iyi à gbe ṣau fei à ya nẹ inṓ didṓi aṓ.

27 Nsei inje fei ì jẹ arai Kirisi nṓ inε baa yooma nṣe fei í jẹ ikṓ ikā ikāε. 28 Beεbei, si igbei inei Jesu ṣa Ilaaṓ í tako í cica inε gṓ ṣa à jẹ woo be ṣa, minjisia walii ṣa, mεεtasia mṓ woo kṓ inε ṣa si cio. Si anyii nṣu nṓ í cea inε gṓ ṣa amuai maamaake ṣa ku ce, inε gṓ ṣa mṓ à nε amuai bṓṓ ṣa ku faaba, inε gṓ ṣa mṓ à nε amuai inε ṣa ku sobi, inε gṓ ṣa mṓ à nε amuai inε ṣa ku cuaṓ, nṓ inε gṓ ṣa mṓ aa yṓkṓ a fṓ fee ṣa iyi a kù waa gbṓ. 29 Kù jẹ aṣa feii à jẹ woo be ṣa, walakṓ walii ṣa, walakṓ woo kṓsi cio ṣa. Kù nṓ kù jẹ aṣa feii

à nε amuai maamaake ηa ku ce ³⁰ walakɔ amuai bɔɔ ηa ku faaba. Anja fei sisi à nɔ à nε amuai fee ηa iyi a kù waa gbɔ ku fɔ, walakɔ ideu ku tuse. ³¹ Amma i hanya i dε amua ηa iyi à re do bεεε ηa.

Iyi í re mɔm, an nyisi ηε kpãa iyi í re fei ndεε.

13

Idei Kubi

¹ Baa bii ñ wa n fɔ ide do feei amanε ηa ikã ikã do ti amaleka ηa nɔ n kù nε kubi, ñ yei bei isɔ iyi à waa cã walakɔ bei londi. ² Baa bii ñ nε amuai walii ku ce, nɔ ñ mà asiuu fei nɔ ñ nε kumà fei, baa bii ñ dasi llaaɔ naanε hee bei an yɔkɔ n jò geete ku teki, bii n kù nε kubi, n kù jε ngɔgɔ. ³ Baa bii ñ kpɛa ilu are ηa amanim fei, nɔ baa bii ñ jò à sɔ aram bei injai kuwee, bii n kù nε kubi, n kaa n ba riba.

⁴ Kubi í ya temua, í ya nɔ ku ce mii jiidã, ci ya ja igu, ci ya so aræ lele, nɔ ci ya jε ilu faau. ⁵ Kubi ci ya ce mii gɔ iyi kù jε dee dee, nɔ ci ya dε aranfãanii nñu akã. Inε iyi í nε kubi idæ ci ya kɔ gbãa gbãa, nɔ ci ya jilε idei taale si idæ. ⁶ Inε iyi í nε kubi ci ya wεεò inɔ didɔ si mii iyi kù jε dee dee, í gbe si mii iyi í jε ntɔ. ⁷ Kubi ci ya mɔngɔ nkãma. Naanε ku dasiε do kpãa ku cɔε do temuaε ci ya tã.

⁸ Kubi ci ya nε kɔɔ. Amma walii ku ce á na ku kpa iri, fee ikã ikã ku fɔ á na ku tã, nɔ kumàì amanε mɔ á na ku tã. ⁹ Mii ηau à na ku kpa iri si na iyi í jò kumà nwa do walii ku ce nwa, gɔgɔε kù kɔ. ¹⁰ Amma waati iyi mii iyi í kɔ á naa, waati bεεbei, iyi kù kɔ á nε.

¹¹ Waati iyi ñ wεε keeke, ñ ya n maa n fɔ idei bei ama keeke, nɔ n maa n ce laakai bei ama keeke, nɔ n maa n lasabu bei ama keeke, amma nsei iyi ñ ce inε ngbo ñ jò daai ama. ¹² Iyi à waa ye nsei í yei bei

mii iyi à waa hõnnε bari bari si isò fũfũ, amma ajò wa naa iyi aa ka ye ijuò iju. Iyi ò mà si nsei kù kǒ, amma waati n̄ju an màa sãa sãa bei Ilaaǒ í mà̀m.

¹³ Nsei mii m̄εtau ih̄i í wεε. Mii ηau wee, naane ku dasi, do kp̄aa ku cò, do kubi. Amma kubi í re ηa.

14

Idei amuai Hundei Ilaaǒ

¹ Na n̄ju, kubii í s̄la í d̄ede ηa. Nò i de amua ηa iyi Hundei Ilaaǒ wa mu nwa, iyi í re m̄om n̄juí í je walii ku ce. ² Ine iyi wa fò ide do fee iyi kù waa gbò, Ilaaǒi wa ba ide ku fò, kù je amanε, domi inε gò kù waa gbò ideε. Amma idei asiii wa fò do gbugbãi Hundei Ilaaǒ. ³ Amma inε iyi wa ce walii amanε ηai í ya ba ide ku fò. Í ya jò a leek̄i si naane ku dasi dim dim, nò ku mu n̄ja gbugbã, nò ku tũ inò n̄ja. ⁴ Ine iyi wa fò ide do fee iyi kù mà, naane ku dasii n̄ju takaei wa mua gbugbã. Amma walii, inei igbei Jesu ηai wa mua gbugbã.

⁵ Á d̄õm si bii inε fei ò waa fò ide do fee ηa iyi i kù waa gbò ηa, amma iyi ò wa n bi wa re, n̄juí í je i ya maa ce walii ηa. Ò ni bebei si na iyi í jò inε iyi wa ce walii, icεε í ne aranfãani í re inε iyi wa fò ide do fee ηa iyi kù wa gbò, í gbe bii wa tuse ideui, nò ku mua inei igbei Jesu ηa gbugbã. ⁶ Nsei, inε inem ηa, aranfãani yoomai aa ba ηa bii ò naa bi tu ηe nò ò wa n fò fee iyi i kù waa gbò ηa. I kaa ba aranfãani kãma ηa. Amma bii ò s̄õ ηe yaasei ide iyi Ilaaǒ í s̄õm, walakò ò sisi n̄je idei kumà, walakò idei walii, walakò cio gò, inε n̄ju á ne n̄je aranfãani.

⁷ Bεεbe m̄oi, mii iyi kù ne kuwεε bei yèè do m̄òlò bii à waa cãa, bii a kù waa cãa dee dee, beirei inε gò

á ce ku gbɔ yaaseɛ. ⁸ Inɛ mɔ iyi wa cã gãgãi igũ, bii kù waa cãa dee dee, yooi á ce sɔɔlui igũ. ⁹ Bɛɛbɛ mɔi, bii kù jɛ ì waa fɔ fee iyi inɛ ña à mà ña, bɛirei aa ce a gbɔ yaaseɛ. Ide nɛjɛ á ñei si fufu. ¹⁰ Fee dimi ikã ikã nkɔɔi í wa si andunya, nɔ kãmaɛ kù kua yaase. ¹¹ Do nɛju fei, bii n kù wa n gbɔ fee iyi à waa bam ku fɔ, inɛ iyi wa fɔɔu, dimi mmui í jɛ bi tom, nɔ amu mɔ ñ jɛ dimi mmu bi lafɛɛ. ¹² Bɛɛbɛ mɔi inɛ mɔ, si na iyi í jò ì waa de amuai Hundei Ilaaɔ ña, á sɛa i hanya i dɛdɛ amua ña iyi á jò naane ku dasii inɛi igbei Jesu ña ku bɔ waju.

¹³ Na nɛju, á sɛa inɛ iyi wa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ ku tɔɔ Ilaaɔ amua iyi á tuseò ideu. ¹⁴ Bii ñ wa n ce kutɔɔ do fee iyi n kù wa n gbɔ, hundem nii wa ce kutɔɔ, amma lasabum kù waa ce nkãma. ¹⁵ To, nɛi, bɛirei an ce. An ce kutɔɔ do hundem do lasabum ajɔ. An kɔ iri do hundem do lasabum ajɔ. ¹⁶ Bii do hunde nɛju akãi ì waa saabu Ilaaɔ ña, bɛirei inɛ ña iyi à gbe aa ce a ni Ami si kutɔɔɛ. Kaa ce, domi a kù mà iyi ì waa fɔ ña. ¹⁷ Baa bii kutɔɔɛ í sɛa, kaa mua lafɛɛ ña gbugbã.

¹⁸ Ñ wa n saabu Ilaaɔ si na iyi í jò ñ ya n fɔ fee ña iyi inɛ ña a kù waa gbɔ ñ re inɛ fei. ¹⁹ Amma si igbei inɛi Jesu ña ñ gbasi n fɔ ide icu miu do yaase n kɔa inɛ ña si cio do iyi an fɔ ide icu dubu mɛɛwa do fee iyi inɛ ña a kù waa gbɔ.

²⁰ Inɛ inɛm ña, i maà ya wũa ide bei ama keeke ña ma ña. Bii í jɛ idei laalɔ ku cei, í sɛa i yɛ bei ama keeke ña iyi a kù mà laalɔ ku ce, amma si kpãai ide ku wũa i jò i yɛ bei inɛ ngbo ña. ²¹ Si tiai woodai Ilaaɔ à kɔɔ à ni,

Lafɛɛ í ni, an jò isɛ mmu ña

a ba inε ηαυ ihē ide ku fɔ do fee mmu *.

Amma do nηυ fei, a kaa gbɔ idem.

²² Amuai ide ku fɔ do fee iyi inε ηα a kù waa gbɔ, nyindai í jε bi hai dasi Jesu naane ηα, kù jε bi woo dasi naane ηα. Amma amuai idei Ilaaḏ ku waazo nηυi í jε nyinda bi woo dasi Jesu naane ηα, kù jε bi hai dasi naane ηα.

²³ Na nηυ, bii inεi igbei Jesu ηα fei à tɔtɔɔ, nɔ inε fei ku lɔsi ku fɔ fee iyi inε ηα a kù waa gbɔ, bii inε titḥ ηα walakɔ hai dasi Jesu naane ηα à lɔ wa, a kaa ni ì waa sūmu ηai? ²⁴ Amma bii inε fei wa waazo idei Ilaaḏ, bii hai dasi naane gɔ í lɔ wa walakɔ inε titḥ gɔ, ideu á tosi idɔε nɔ ide iyi inε ηα à waa fɔu ku jò ku mà dulum dεε. ²⁵ Nɔ lasabuε á fita gbugbã, nɔ ku gule ku tɔɔ Ilaaḏ ku ni, ntɔi, Ilaaḏ í wa si anini nηε.

Yaase jiida si kutɔtɔɔ

²⁶ Na nηυ, inε inεm ηα, beirei aa ka ce. Bii ì waa tɔtɔɔ ηα inε gɔ nηε ηα aa nε iri ku kḥ, inε gɔ ηα mɔ cio ku kɔsi, inε gɔ ηα mɔ idei Ilaaḏ ku waazo, inε gɔ ηα mɔ ide ku fɔ do fee iyi a kù waa gbɔ, inε gɔ ηα mɔ yaasei fee ηαυ ku tuse. Í s̄ia i maa ce fei ndεε ηα ku ba ku mua inεi igbei Jesu ηα gbugbã. ²⁷ Bii inε gɔ ηα à waa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ, kù s̄ia a re amane minji wala mεeta nɔ á s̄ia a fɔ ide akã akã, nɔ inε gɔ mɔ ku maa tuseε ideu. ²⁸ Amma bii inε gɔ kù wa be iyi á yɔkɔ ku tuse ideu, i jò ku coko si kutɔtɔɔu, nɔ ku jε Ilaaḏi wa baa ide ku fɔ. ²⁹ Inε ηα iyi à waa ce walii, í s̄ia ku jε amane minji wala mεeta ku fɔ ide nɔ inε

* **14:21** an jò ise mmu ηα a ba inε ηαυ ihē ide ku fɔ do fee mmu Ilaaḏ wa fɔ idei ijuukpã iyi inεi Izireli ηαυ à ye si waati iyi ise mmu ηα à na à jε ηα igũ. Ise mmu ηαυ à mu ηα à neḋ ilε mmu, amma do nηυ fei lasabu nηα kù lɔsi ide iyi Ilaaḏ wa sḥ ηαυ.

ηα iyi à gbe a wuse ideu a cò. ³⁰ Bii Ilaaḍ í nyisi ine gò ngògò si kutótòu, i jò ine iyi í tako wa fò ideu ku coko. ³¹ Inε fei aa yòkò i ce walii akā akā ku ba ine fei ku ba ikò nò i ba gbugbā ηα. ³² Í sía walii ηα a kāmia amua nηα. ³³ Ntò ntò, Ilaaḍ kù bi ka maa ce kuwεε nwa bεεteke, í bi ka cooi si laakai ku sū.

Si bei ine ηα à ya ce si igbei woo dasi Jesu naane ηα fei, ³⁴ í sía inaabo ηα a ya coko bi kutótò. Kù sía a fò ide, amma a sū iri ilε si bei wooda wa fò. ³⁵ Bii à bi a mà ngògò a ya bee məkò nηα ηα kpasē, domi kù je dee dee inaabo ku maa fò ide bi kutótò.

³⁶ Hai bi tu ηei idei Ilaaḍ í sinti? Ma inε akāi ì gbaa ηα. ³⁷ Bii ine gò í tamaa nηu í je walii, walakò wa tamaa nηu í ba amuai Hundei Ilaaḍ, í sía ku jesi iyi ide iyi ò jò nηeu woodai Lafēi. ³⁸ Inε iyi kù jesi bεεbe a kaa gba lafēε †.

³⁹ Na nηu, inε inem ηα, i dεde amuai walii, amma i maà ti i ganji woo fò ide do fee iyi a ci ya fò si andunya. ⁴⁰ Amma i ce fei ndεε dee dee do yaase jiidau ηα.

15

Kujti Kirisi hai si bale

¹ Inε inem ηα, ò wa n ye ηε gigii laabaau jiidau iyi ò sò ηε wo nò ì gba ηα, ò nò ì waa leekí si ηα. ² Bii ò nò ì muu dim dim ηα si bei ò sisi nηeu, nηui í je faaba nηε. Amma bii i kù muu dim dim ηα, inya ngbei ì dasi naane ηα.

³ Ide iyi í ne amboe í re nηui ò sisi nηε be si bei à daam si awò. Ideu wee. Kirisi í ku na irii dulum du

† **14:38** a kaa gba lafēε A kù mà yaasee sāa sāa. Á yòkò ku je Pòlu í ni inei igbei Ilaaḍ ηα a maà gba lafēε, wala Ilaaḍ kaa gba lafēε.

wa si bei kukoi idei Ilaaḍ wa fɔ. ⁴ À suu nɔ í jĩ hai si bale si ajo meetasia si bei kukoi idei Ilaaḍ wa fɔ. ⁵ Í tuse arae bi Sefaa iyi í je Piεε, si anyii nηu bi mɔcɔ maateejie ηau. ⁶ Si anyii nηu, í bei í koo í tuse arae bi mɔcɔe ηa iyi à re baa amanε cɔɔ miuu. Nkpɔ nηa í wεε baa nsei, amma ine gɔ ηa à ku. ⁷ Nɔ í koo í tuse arae má bi Zaaki, si anyie í bei í koo í tuse arae bi woo be ηau fei.

⁸ Si anyii aηa fei í bei í tuse arae bi tom, amu iyi n̄ ye bei ine iyi cukpai kubie kù kɔ à bei à búu. ⁹ Ntɔ ntɔ, amui n̄ je keekei woo be ηau. N kù to a kpem woo be, domi n̄ kpã inei igbei Ilaaḍ ηa iju. ¹⁰ Amma mii iyi n̄ je nnyi, na didɔi Ilaaḍi, nɔ didɔ iyi í ceem nɔu kù ce nfe. N̄ ce kookaai n̄ re baa woo be ηau fei, amma kù je amu takam nii n̄ coo, didɔi Ilaaḍ iyi í wa sim nii í coo. ¹¹ Na nηu, ide akãui awa fei à waa waazo be, nηu mɔi ì nɔ ì dasi naane ηa be.

Kujĩ nwa hai si bale

¹² Nsei à waa waazo iyi Kirisi í ku nɔ í jĩ hai si bale má. Nɔ beirei í ce ine gɔ nηe ηa à ya ni iku ηa a kaa jĩ ma. ¹³ Bii iku ηa a kaa jĩ hai si bale, debei Kirisi mɔ kù jĩ. ¹⁴ Nɔ bii Kirisi kù jĩ, waazo nwa ngbei, nɔ naane ku dasi nηe mɔ ngbei. ¹⁵ Bii í je ntɔi iku ηa a kaa jĩ hai si bale, debei Ilaaḍ kù jĩ Kirisi wo. Debei, seeda iboi à waa jea Ilaaḍ si waati iyi à ni í jĩ Kirisi hai si bale. ¹⁶ Ntɔ ntɔ, bii iku ηa a kaa jĩ, Kirisi mɔ kù jĩ wo. ¹⁷ Nɔ bii í je Kirisi kù jĩ hai si bale wo, ì kò ì wa si dulum du ηei, nɔ naane ku dasi nηe ngbei. ¹⁸ Nɔ ine ηa mɔ iyi à dasi Kirisi naane à bei à ku, à ce nfei. ¹⁹ Bii na kuwεu ihē nηu akãi à dasi Kirisi naane, à je ilu araare ηa í re baa ine fei.

20 Amma ntɔ ntɔ Kirisi í j̄i hai si bale, nɔ í je inɛ sinte si inɔi inɛ ɲa iyi aa na a j̄i. 21 Inɛ fei ì mà ɲa iyi iku í naai hai bi inɛ akã. Bɛɛbɛ mɔi kuj̄i iku ɲa í naa hai bi inɛ akã. 22 Ntɔ ntɔ, si bei ara akã nwa do Adamu í j̄ɔ awa fei aa ka na ka ku, bɛɛbɛ mɔi anu akã nwa iyi à ce do Kirisi á j̄ɔ awa fei ka na ka j̄i hai si bale, 23 amma inɛ fei do waatiɛi. Sinte Kirisii, si anyii nɲu inɛ ɲa iyi à je titɛɛ si waati iyi á nyi wa. 24-25 Si anyiɛ iri ku kpai andunya á to wa, nɔ kù nɛ bei á ce iyi Kirisi kù je bomma hee koo ceò mbɛɛɛ ɲau fei bi ku lesi isɛɛ. Si anyiɛ nɔ ku so bommau ku daa Ilaaɗ Baaba si awɔ. Ntɔ ntɔ, Kirisi á kpa irii ilu yiiko ɲa do ilu gbugbã ɲa do inɛ ngbo ɲau fei. 26 Mbɛɛi ankãanyi iyi Kirisi á kpa nɲui í je iku. 27 Si tiaɪ idei Ilaaɗ à kɔɔ à ni, Ilaaɗ í daa mii fei si awɔ. Amma baa bii kukɔu í ni bɛɛbɛ, kù je do Ilaaɗ takae iyi í j̄ɔ mii fei wa sũaa iri ilɛui wa fãa. 28 Nɔ waati iyi á daa Kirisi mii fei si awɔ, nɲu iyi wa je Amau, á so arae ku daa Ilaaɗ si awɔ, ku ba Ilaaɗ ku wa si antai mii fei.

29 Ntɔi, Kirisi í j̄i hai si bale. Bii kù je bɛɛbɛ, inɛ ɲa iyi à ce inyi ku dasi si agbei iku ɲa, aranfãani yoomai à waa ba. Bii í je ntɔi iku ɲa a kaa j̄i, na mii í ce inɛ ɲa à ce inyi ku dasi si agbɛ ɲa. 30 Awa taka nwa, na mii í ce à ya kaa maa wa si kpãai mbirisi waati kãma fei. 31 Inɛ inɛm ɲa, ajɔ fei si anui ikui ñ ya n maa n wa. Nɔ ntɔ ntɔ bɛɛbɛi, si bei ì mà ɲa ntɔ ntɔ iyi ñ wa n tɔɔ fufu na saabu nɲɛ si Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi. 32 Inɛ ɲa iyi a kɔsim Efɛɛzu bɛ a yei bei inai sako ɲa iyi awaɔ ɲa à waa jabu. Aranfãani yoomai ñ nɛ bii í je ñ wa n jabui na didɔi andunyau ihɛ nɲu akã. Bii í je iku ɲa a kaa j̄i, “ka je nɔ ka mɔ domi ala aa ka ku”.

³³ I maà ya jò a ði iju nηε. Kpaasi laalò, nηui í ya beje ide jiiðae iyi ì waa ce. ³⁴ I jò laakai jiiða nηε ku nyi wa si bei á sía, nò i jò kookoosui dulum. Gəgə nηε ηa a kù mà Ilaað do ntò. Ñ wa n fə iyi ihēi ku ba anyə ku mu ηε.

Ara titò iyi aa ka jìò hai si bale

³⁵ Ñ mà inε gə ηa aa bee a ni, beirei iku ηa aa ce a jì. Dimii ara mii aa ne. ³⁶ Amma an je nηa n ni i kù ne bisi ηa. I kù mà ηa iyi bii ì gbē ngboi mii gə kaa fita bii kù je í ku. ³⁷ Mii iyi amanε wa gbē fei dimii ngəgəi í ya je, bei ijui iya, walakə ngəgə. Kù je kpokpoo takaei aa tu wa i naa i lə. ³⁸ Nə Ilaað í na ðimi ηau fei ara ikā ikā si bei í bi, í na ngboi mii fei araε ikā ikā.

³⁹ Mii ηa iyi à waa mi fei, injai ara nηa kù je ðimi akā. Ti amanε ηa ikā, ti mεemu ηa ikā, ti yei ηa ikā, ti cēε ηa mə ikā.

⁴⁰ Arai lele í wεei, ti andunya mə í wεei. Arai lele í ne kusíaei, nò ti andunya mə í ne tēei. ⁴¹ Nunu í ne kusíaei, nə cukpa mə í ne tēei do andaiya ηa. Nə baa si inoi andaiya ηau à reò nje do kusía.

⁴² Bεεbe məi á ye si waati iyi Ilaað á jì iku ηa. Ara iyi à siu, ara iyi á bejei, amma bii à jūu kaa beje má.

⁴³ Bii à suu ci ya ne bεεε, amma bii à jūu ilu jirima nlai. Bii à suu, hai ne gbugbāi, amma bii à jūu á ne gbugbā. ⁴⁴ Bii à suu, arai ilēi, amma bii à jūu ti lelei á je. Ntə ntə, arai ilε í wεε, nə bεεbe məi arai lele mə í wεε. ⁴⁵ Bεεbe məi à kəə à ni, waati iyi à taka Adamu sinte à daa si kuwεε, amma Kirisi iyi à ya kpe Adamui ankāanyiu, nηui í je hunde nə nηui í ya daa inε ηa si kuwεε. ⁴⁶ Kù je arai lelei í tako í naa, arai ilēui, ti leleu í bei í naa. ⁴⁷ Adamu sinteu, í naai

hai si ile nɔ í je ti ile. Nɔ Adamu minjisiau í naa hai lelei Aɔ. ⁴⁸ Ine ɲa iyi à je ti ileu ihē fei à yei bei ine sinte iyi à taka hai ile. Nɔ ine ɲa iyi à je ti lelei Aɔ à yei bei ine iyi í naa hai lelei Aɔ. ⁴⁹ Nɔ si bei à jɔ inei ileu, bεεβε mɔi aa ka jɔ inei leleu.

⁵⁰ Ine inem ɲa, iyi ihēi n̄ wa n fɔ, arai ile kaa yɔkɔ ku ba ikpɛɛ si bommai Ilaaɔ. Nɲu iyi í je ti iku kaa yɔkɔ ku ba kuwεε hai tã.

⁵¹ Idei asii wee iyi n̄ wa n s̄ɔ ɲε. Awa fei si aa ka ku, amma Ilaaɔ á kpaasi awa fei ⁵² gbakã, si iju kamεε akã, waati iyi kãakãak̄i ankãanyi á kpata. Waati iyi kãakãak̄i ankãanyiu á kpata Ilaaɔ á j̄i iku ɲa nɔ a kaa ku má, nɔ ku kpaasi awa mɔ. ⁵³ Ntɔ ntɔ, ara iyi á bejeu kù ne bei á ce iyi kù kpaasi iyi ci ya beje. Nɲu iyi í je ti iku, kù ne bei á ce iyi kù kpaasi iyi ci ya ku. ⁵⁴ Nɔ waati iyi ara ku bejeu á kpaasi iyi kaa beje, nɔ ti iku mɔ ku kpaasi iyi kaa ku, waati bεεbei ide iyi à kɔu á ce, iyi í ni,

Ilaaɔ í kãmia iku mam mam.

⁵⁵ Iku kaa kãmia ine ɲa má.

Iku kaa ne gbugbã si ine ɲa má.

⁵⁶ Iku kaa wεε wo bii kù je na dulum, nɔ dulum mɔ kaa ne gbugbã wo bii kù je na wooda. ⁵⁷ Amma ka saabu Ilaaɔ, nɲu iyi wa mu nwa gbugbã à waa kãmiaò dulum na anu akã nwa iyi à ce do Lafɛε nwa Jesu Kirisi. ⁵⁸ Na nɲu, inε baakɔm ɲa, i leek̄i dim dim i maà tekεε ɲa. I ce kookaai si ic̄ei Lafɛε do ajɔ fei si na iyi í j̄ò ì mà ɲa ic̄e iyi ì waa cea Lafɛε kaa ce nfe ɲa.

16

Fia ku tɔtɔ na woo dasi Jesu naane ɲa

1 Nsei, ka fò ideí fía iyi à waa tótò na woo dasi Jesu naane ña iyi à wa Zeruzalemu. Í sía inε mɔ i ce bei ñ sɔ inei igbei Jesu ña iyi à wa iléi Galati. 2 Si ajɔ ama azuma fei í sía inε fei ku nya fiae ikã, zaka bei á yɔkɔ, si bei Ilaaɔ í muaa, ku ba í maà ti i degbe hee waati iyi ñ to wa i bei i maa tótò fiau ña. 3 Bii ñ naa, an be inε ña iyi ì cica ñau Zeruzalemu do amua nñε do tia iyi á sisi ñña yaase. 4 Bii í nɔ í je í sía amu takam n koo mɔi, awò ña aa ka koo ajɔ.

Mii ña iyi Pɔlu wa bi ku ce

5 Bii í kɔ̀si an bɔ iléi Masedɔni nɔ hai be an naa bi tu ñε. 6 An ce baa ajɔ minji bi tu ñε, bii i kù laakai mɔm, bei an je kpa. Si anyii ññu, nɔ i sobim do bii ñ ne ku bɔ ña. 7 Bεbei n kù bi n ye ñε do saasa, amma bii Lafēi í bi an kpe bi tu ñε be.

8 Amma hee ajɔi Pantekotu koo tò wa an maa n wa Efεezu ihē titã 9 domi Ilaaɔ í c̄im kpãa nla nla n ceò ice ihē iyi á ne aranfãani, baa bii mbεε ña à kpɔ.

10 Bii Timotee í to wa bi tu ñε, i gbaa do yaase bei á neò ara ku fũ si anini ññε, domi ññu mɔ icei Lafēi wa ce bei ñ wa n ceu. 11 Na ññu, i maà jò inε gɔ ku dondæ ña, amma i sobie si isεεnεε iyi á ce ku baaò wa ku ba ku to wa bi tom do laakai ku sũ, domi ñ wa n cɔ kpãae ññu do kpaasi ña iyi à waa suu wa.

12 Amma iyi í je ideí kpaasi nwa Apolo, tuuba nkpɔ nkpɔi ñ ya n maa n sɔ̀ n ni koo cɔ ñε do kpaasi nwa gɔ ña ajɔ, amma si nsei titã kù waa bi ku naa kpata kpata. Bii í ba fayæ á naa.

Idei ankãanyi ña

13 I ce laakaii ara ññε, i leekí si naane ku dasi dim dim ña. I ce wɔ̀kɔ ku ba i ba gbugbã ña. 14 Iyi ì waa ce fei, i coo do kubi ña.

¹⁵ Ì mà ña iyi Setefani do inei kpasẽe ñai à je woo dasi Jesu naane sinte si ilei Geresi à nò à na ara ñña à sobiò woo dasi Jesu naane ña. Ine inem ña, ñ wa n tɔɔ ñei, ¹⁶ amane dimi bæebe ña do ine ña iyi à waa ba ña icɛu ku ce do himma fei, i ya jirima ña ña.

¹⁷ Ñ nɛ inò didɔ do kunaa Setefani, do Fɔɔtunatu do Akaiku, domi si bei i kù wa ihẽ ña aña à ce mii iyi ì nɛ ku ce ña. ¹⁸ Ine ñau à tũ inòm bei à ya tũ tu ñe mɔ. Í sĩa i saabu ine dimi bæebe ña.

¹⁹ Igbɛi inei Jesu ña iyi à wa ilei Azii à waa ce ñe fɔɔ. Akilasi do Piisila do inei igbɛi Jesu ña iyi à ya tɔtɔ kpasẽ ñña, à waa ce ñe fɔɔ jiida jiida do irii Lafẽe.

²⁰ Kpaasi woo dasi Jesu naane ña fei à waa ce ñe fɔɔ. Ine mɔ i ce ñe fɔɔ ña do kubi.

²¹ Amu Pɔlu, amui ñ kɔ ñe fɔɔu ihẽ wa do awòm.

²² Ine iyi kù nɛ kubii Lafẽe fei, ikpe ku muu.

Lafẽe Jesu ku nyi wa.

²³ Didɔi Lafẽe Jesu ku wɛɛ do inɛ.

²⁴ Kubim í wɛɛ do inɛ fei na anu akã nwa do Jesu Kirisi. Ami.

Akabuu Titõi Idei Ilaaᵔ Monkole New Testament

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaaᵔ

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282